

APRIL 2003

BAGDAD, IRAK

De twee jongens stonden voor de leeuwenkooi. 'Ik wil niet naar binnen,' zei de kleinste. Hij bleef dicht bij zijn oudere broer staan en hield zijn hand stevig vast.

De twee waren ingepakt in jacks die te groot waren voor hun kleine gestalten; sjaals waren om hun halzen gewikkeld, hun hoofden werden warm gehouden door wollen mutsen. Zo vroeg in de morgen – de zon was nog niet op – kroop de kilte in hun botten. Ze moesten in beweging blijven.

'Bari, de kooi is leeg. Wees niet zo'n *shakbeef*. Kijk dan.' Makeen, de oudste van de twee, duwde het zwarte, ijzeren hek verder open, waardoor de kale betonnen wanden zichtbaar werden. In een donkere hoek lag een hoopje oude, afgekloven botten. Daar zou je lekkere soep van kunnen trekken.

Makeen staarde naar de resten van de dierentuin. Hij wist nog hoe hij er ooit had uitgezien. Een halfjaar geleden waren ze voor zijn twaalfde verjaardag gaan picknicken in de Al-Zawraa-tuinen met zijn pretpark en dierentuin. Het gezin had de hele warme middag lang tussen de kooien van de apen, papegaaien, kamelen, wolven en beren gewandeld. Makeen had een van de kamelen zelfs een appel gevoerd. Hij herinnerde zich nog de rubberachtige lippen op de palm van zijn hand.

Nu staarde hij naar hetzelfde park met oudere ogen, veel ouder dan een halfjaar geleden. Het was één grote ruïne van afval en puin. Een spookachtige woestenij vol zwartgeblakerde muren, stinkende poelen olieachtig water en opgeblazen gebouwen.

Een maand geleden had Makeen vanuit hun appartement dicht bij het park gekeken naar een vuurgevecht tussen de Amerikaanse troepen en de Republikeinse Garde, dat in de weelderige tuinen was losgebarsten. De hevige strijd was begonnen in de schemering, en het geratel

van het geschut en het gegier van raketten was de hele nacht doorgegaan. Maar de volgende morgen was alles rustig geweest. Er hingen dikke rookwolken die de zon de hele dag versluisden. Vanaf het balkon van hun kleine appartement had Makeen gezien hoe een leeuw met soepele sprongen het park uit en de stad in liep. Hij sloop weg als een donkere schaduw en verdween daarna in de straten. Andere dieren ontsnapten ook, maar in de twee dagen daarna waren er alweer zwermen mensen in het park te vinden. Plunderaars, had zijn vader hen genoemd, en daarbij had hij op de grond gespuwd en ze in nog steviger bewoordingen vervloekt.

Kooien werden opengebroken. Dieren werden gestolen, vele om op te eten, maar op de zwarte markt aan de overkant van de rivier werden er nog meer verkocht, en daarmee begon de smokkel van exotische dieren naar het Westen. Makeens vader was met een paar andere mannen hulp gaan zoeken om hun buurt te beschermen tegen de rondzwervende bendes.

Hij was nooit teruggekomen. Ze waren geen van allen teruggekomen.

In de weken daarna was het Makeens taak om te zorgen dat zijn familie te eten had. Zijn moeder bleef in bed, met een gloeiend heet voorhoofd van de koorts, heen en weer geslingerd tussen ontzetting en verdriet. Makeen kon haar alleen zover krijgen een paar slokjes water te nemen.

Als hij nu eens lekkere soep voor haar kon maken, dan zou ze misschien iets meer eten...

Hij keek weer naar de botten in de kooi. Elke morgen gingen hij en zijn broer in het uur voor het licht werd naar het plat gebombardeerde park en de dierentuin om alles wat eetbaar was bij elkaar te scharrelen. Hij droeg een jutezak over zijn schouder. Het enige wat erin zat, waren een beschimmelde sinaasappel en een handjevol opengepikte zaadjes die hij uit een vogelkooi had geveegd. Kleine Bari had in een vuilnisbak ook een gedeukt blik bonen gevonden. Makeen had er tranen van in zijn ogen gekregen. Ze bewaarden de schat onder de dikke trui van zijn kleine broertje.

Gisteren had een grotere jongen met een lang mes zijn zak gestolen, waardoor Makeen met lege handen naar huis moest. Die dag hadden ze niets te eten gehad.

Maar vandaag zouden ze lekker eten. Zelfs moeder, *inshallah*, bad hij.

Makeen liep de kooi in en trok Bari met zich mee. In de verte knetterden soms wat schoten, als het boze, berispende geklap van handen dat hen probeerde weg te jagen.

Makeen was zich ervan bewust. Hij wist dat ze moesten opschieten. Hij wilde niet meer buiten zijn als de zon op was. Dan zou het te gevaarlijk worden. Hij liep snel naar het hoopje botten, liet zijn zak op de grond vallen en begon de afgekloven knekels en gebroken beenderen erin te schuiven.

Toen hij klaar was, trok hij de zak dicht en ging rechtop staan. Voor hij een stap kon zetten, riep een stem van dichtbij in het Arabisch: 'Yalla! Deze kant op! Hierheen!'

Makeen dook weg en trok Bari met zich mee. Ze verborgen zich achter de kniehoge muur van cementblokken aan de voorkant van de leeuwenkooi. Hij sloeg zijn arm om zijn broer heen en beduidde hem dat hij stil moest zijn toen twee grote schaduwen langs de leeuwenkooi liepen.

Makeen waagde het even te gluren en ving een glimp op van twee mannen. Een was lang en had een kakikleurig uniform aan. De andere was gedrongen, had een dikke buik en droeg een donker pak.

'De ingang is verborgen achter de kliniek van de dierentuin,' zei de dikke man terwijl hij langs de kooi liep. Hijgend en puffend probeerde hij de grotere passen van de man in het militaire tenue bij te houden. 'Ik kan alleen maar hopen dat we niet te laat zijn.'

Makeen zag het pistool in de holster aan de riem van de lange man en wist dat hij doodgeschoten zou worden als ze merkten dat hij hen afluisterde. Bari huiverde in zijn armen; ook hij voelde het gevaar.

Jammer genoeg liepen de mannen niet ver door. De kliniek lag vlak tegenover hun schuilplaats. De dikke man liet de verbrijzelde toegangsdeur links liggen. Een paar dagen geleden was hij met koevoeten opengebroken; alle medicijnen waren weggehaald.

In plaats daarvan liep de zware gestalte naar een blinde muur met aan weerszijden twee pilaren. Makeen kon niet goed zien wat de man deed toen hij zijn hand achter een van de pilaren liet glijden, maar even later zwaaide een segment van de muur open. Het was een geheime deur.

Makeen schoof dichter naar de tralies toe. Hun vader had hun voorgelezen over Ali Baba, verhalen over geheime grotten en gestolen schatten die verborgen lagen in de woestijn. Het enige wat hij en zijn broer in de dierentuin hadden gevonden, waren botten en bonen.

Makeens maag knorde toen hij zich een feestmaal voor de Prins der Dieven voorstelde, dat daar beneden misschien te wachten lag.

‘Blijf hier,’ zei de dikke man, en hij ging met gebogen hoofd naar binnen en liep een donkere trap af. De militair nam een positie bij de deur in. Zijn hand rustte op zijn pistool. Zijn blik gleed over hun schuilplaats. Makeen dook weg en hield zijn adem in. Zijn hart bonkte tegen zijn ribbenkast. Had hij hem gezien?

Er kwamen voetstappen naar de kooi toe. Makeen drukte zich tegen zijn broer aan. Maar even later hoorde hij dat er een lucifer afgestreken werd en rook hij de geur van een sigaret. De man liep heen en weer langs de kooi, als een tijger die zich achter de tralies verveelde.

Bari trilde in Makeens omhelzing. De vingers van zijn broer klemden de zijne stevig vast. Wat zou er gebeuren als de man de kooi in kwam en hen daar aantrof?

Het leek een eeuwigheid te duren, maar toen riep een bekende stem zwaar ademend vanuit de deuropening: ‘Ik heb ze.’

De sigaret werd op de grond gegooid en uitgetrapt op het beton vlak voor de deur van de kooi. De militair liep weer terug naar zijn kameraad. De dikke man hijgde terwijl hij sprak. Hij moest weer naar boven zijn gerend. ‘De broedmachines waren uitgeschakeld,’ zei hij. ‘Ik weet niet hoe lang de generatoren het nog uitgehouden hebben nadat de elektriciteit was uitgevallen.’

Makeen gluurde weer even door de tralies van de deur van de kooi. De dikke man had een groot, metalen koffertje in zijn hand.

‘Zijn ze nog in orde?’ vroeg de militair. Hij sprak ook Arabisch, maar niet met een Irakees accent.

De dikke man steunde op een knie, hield het koffertje op zijn dikke dij in evenwicht en klikte het slot open. Makeen verwachtte goud en diamanten, maar er bleken alleen witte eieren verpakt in beschimmeld zwart schuimplastic in te zitten. Ze zagen er niet anders uit dan de kippeneieren die zijn moeder op de markt kocht.

Ondanks zijn angst wakkerde de aanblik van de eieren Makeens honger aan.

De dikke man telde en inspecteerde ze. ‘Ze zijn allemaal intact,’ zei hij, en hij slaakte een diepe, reutelende zucht van opluchting. ‘Zo God het wil, zijn de embryo’s nog levensvatbaar.’

‘En de rest van het lab?’

De dikke man deed het koffertje dicht en stond op. ‘Ik laat het aan jouw team over om alles wat hier beneden ligt in de as te leggen. Nie-

mand mag ooit een vermoeden hebben van wat we hebben ontdekt. We mogen geen sporen achterlaten.'

'Ik ken mijn orders.'

Terwijl de dikke man rechtop ging staan, hief de militair zijn pistool op en schoot zijn metgezel in het gezicht. De knal klonk als een donderslag. De achterkant van de man z'n schedel werd weggeblazen in een wolk van bot en bloed. De dode man bleef nog even staan en viel toen op de grond. Makeen hield zijn hand voor zijn mond om geen geluid te maken.

'Geen sporen,' herhaalde de moordenaar en hij pakte het koffertje op. Hij drukte op een zender op zijn schouder en ging over in het Engels. 'Laat de vrachtwagens maar komen en prepareer de brandbomgranaten. Hoog tijd om 'm te smeren uit deze zandbak voor er mensen uit de buurt opduiken.'

Makeen had een paar woorden Amerikaans opgepikt. Hij begreep niet ieder woord dat de man had uitgesproken, maar de boodschap was duidelijk genoeg. *Er kwamen nog meer mannen. Nog meer wapens.*

Makeen probeerde te bedenken hoe ze konden ontsnappen, maar ze zaten vast in de leeuwenkooi. Misschien had zijn jongere broer ook in de gaten dat het almaar gevaarlijker werd. Bari was nog heviger gaan trillen na het pistoolschot. Ten slotte kon zijn broertje zijn angst niet meer bedwingen en er ontsnapte een zachte snik aan zijn magere lichaampje.

Makeen drukte zijn broer tegen zich aan en bad dat niemand het geluid had gehoord.

Weer kwamen er voetstappen naar de kooi toe. Een scherpe stem blafte hun in het Arabisch toe: 'Wie is daar? Kom tevoorschijn! *Ta'aal bnaa!*

Makeen drukte zijn lippen tegen het oor van zijn broer. 'Hou je verborgen. Laat je niet zien.'

Hij schoof Bari verder de hoek in, stond toen met zijn handen omhoog op en deed een stap achteruit. 'Ik zocht alleen iets te eten!' zei Makeen struikelend over zijn woorden.

Het pistool richtte zich op hem. 'Kom naar voren, *walad!*

Makeen gehoorzaamde. Met zijn handen omhoog liep hij door de deur van de kooi naar buiten. 'Alstublieft, *abki. Laa termi!*' Hij probeerde over te gaan op Engels, om te laten zien dat hij aan de kant van de man stond. 'Niet schieten. Ik niet zien... ik niet weten...'

Hij deed zijn uiterste best om het uit te leggen, een paar woorden

te vinden die hem zouden redden. Hij zag de uitdrukking op het gezicht van de andere man – een mengeling van spijt en verdriet.

Het pistool werd meedogenloos en doelbewust opgeheven.

Makeen voelde hete tranen over zijn wangen stromen.

Ondanks zijn wazige blik zag hij schaduwen heen en weer bewegen. De geheime deur achter de man werd van binnenuit verder opengeduwd. Er glipte een grote, donkere schim uit die naar de rug van de man golfde. Hij bewoog zich laag bij de grond en bleef in de donkere schaduw, alsof hij bang voor het licht was.

Makeen ving maar een glimp op van zijn olieachtige vorm: gespierd, mager, haarloos, met ogen die glinsterden van woede. Zijn hersenen deden hun uiterste best om te begrijpen wat hij zag – maar zonder succes.

Er bouwde zich een schreeuw van afgrijzen in zijn borstkas op.

Hoewel het beest geen geluid maakte, moest de man iets hebben aanvoeld. Hij draaide zich snel om op het moment dat het schepsel zich met een scherpe kreet op hem stortte. De lucht werd verscheurd door schoten, die weer werden overstemd door een woest gejammer waardoor de haartjes op Makeens lichaam recht overeind gingen staan.

Hij snelde terug naar de kooi. ‘Bari!’ Makeen greep zijn broer bij de arm en sleurde hem de leeuwenkooi uit. Hij gaf Bari een duw. ‘Yalla! Rennen!’

Naast hen waren man en beest op de grond aan het vechten. Er klonken weer pistoolschoten.

Makeen hoorde de zware voetstappen van laarzen op het plaveisel achter hem. Vanaf de andere kant van het park kwamen meer mannen aanrennen. Geschreeuw werd overstemd door geweerschoten.

Zonder verder ergens op te letten vluchtte Makeen in pure paniek de platgebombardeerde tuinen uit. Hij bleef maar doorrennen, opgejaagd door een gekrijs dat hem in zijn nachtmerries altijd zou blijven achtervolgen.

Hij begreep niets van wat er was gebeurd, en wist maar één ding zeker. Hij herinnerde zich de vraatzuchtige ogen van het beest, die glinsterden van een sluwe intelligentie, gloeiden van een helder vuur.

Makeen wist wat hij had gezien.

Het beest dat in de Koran *Shaitan* werd genoemd – hij die geboren was uit het vuur van God en was verdoemd omdat hij zich niet had onderworpen aan Adam.

Makeen kende de waarheid.
Eindelijk was de duivel naar Bagdad gekomen.